

Bővítéseket terveznek a röszei határátkelőnél

(Folytatás az 1. oldalról.)

sek alapján az arany értéke 240 ezer forint volt, aztán, amikor szakértővel megvizsgáltattuk az aranyláncokat, kiderült, hogy többségük hamisítvány, így az érték csak 50 ezer forint lett. Az aranyat megrendelésre hozta Magyarországra.

— A török vonal miatt is

előfordulhat, hogy kábítószert csempésznek be, vagy éppen ki. Felkészültek a kábítószerek megtalálására?

— Speciálisan képzett kutyákkal mi végezzük a román és jugoszláv határszakaszon a kábítószerek felderítését. Kicsi, Carmen, Erik és Kopasz, a négy „szimat” nem szokott hibázni.

Ennek igazolására rög-

tönzött bemutatót tartanak. A két és fél éves német juhász 3 perc alatt megtalálja a kamion alvázára helyezett kábítószerez zacskót...

Deres már a határ — éneklék a rádióban. Dérnek azonban nyoma sincs. Hét-ágra süt a nap. Márciust idéző tavasz a télben! Olvadás...

Bagaméry László

Mit hozunk kintről?

Bevásárlóturizmus és környéke

Népvándorlás indult Ausztria fővárosába, embermilliók utaznak, pénzmilliók cserélnek gazdát, nem csekély tumultus közepette. A tömeg hajszálpontosan reagál az öt érő hatásokra, és a maga módján felel. Fölismeri például: helyzeténél fogva eleve reménytelen szándék az, hogy egyenrangú polgárként utazza be Európát, a messzibb tájakról már nem is szólva. Ilyenformán nem is vágyakozik, hanem a lehető legközelebbi célpontot választja, s behozza onnan magának azt, amit itthon nem kaphat meg. Az illúziópótló elektronikát. És még azzal is vigasztaljuk magukat a jóhiszeműek, hogy végső soron gazdagodik az ország. Az önként vállalt nemzeti szerepváltoztatás eredményeként ki-ki alapján fölzárkózunk a korszerű technikát és technológiát alkalmazó Európához, annak fejlettebb részéhez. A vigasz szép hangzik, csak az a baj vele, hogy nem egészen igaz.

Elsősorban azért nem, mert ami ma beutazik gépkocsik csomagtartójában, hátsó üléseken a határon, az csak innen nézve korszerű elektronika, ahol eladdig semmi sem volt. A semmihez képest kétségtelenül minőségi lépésnek, sőt ugrásnak számít a számítógép, a videomagnetofon, a magnós rádió, színes televízió és monitor megjelenése.

A modern elektronika története egyúttal a történelem legsebezesebb inflációjának története is. Öt évvel ezelőtt mi még az első személyi számítógépek megjelenése fölött hüledeztünk, paratlan lehetőségekről ábrándoztunk, és sóvárogva csodáltuk az itt-ott felbukkanó billentyűzeteket. Aztán új meg új számítógép-generációk jöttek, egyre többet tudtak, befutottak típusok, hogy utóbb új és még újabb típusoknak adják át a helyüket. A generációváltás ma már olyan gyors, hogy szinte nyomonkövethetetlen. Kivéve a turistaként bevásárolni induló magyar számára, aki a bécsi magyarok utcájában elszántsán vadászta minden idők legjobbnak hitt berendezését, azt a Commodore 64 számítógépet, amit már csak ott, kizárólag magyar értékesítésre találhat meg. Mivel a kiutazók többsége nem is utazik tovább, s előbb sem áll meg, hogyha már a tájra, városokra, emberekre nem figyel, legalább a nem kifejezetten magyaroknak szánt üzletek választékát megnézzé, nem tudja, hogy ez a típus már régen eltűnt a kínálatból. Ujabb, okosabb, igaz, drágább eszközök léptek a helyére. Mi 64 kilobájtra vadászunk (legfeljebb néhány közülünk — akinek vastagabb a pénztárcája — gondolkodik 128 kilobájton), miközben a világ fejlettebb részén a személyes használatra szánt hasonló eszközök körében már a 240 kilobájtos berendezések cserélkezik zajlik. Még nagyobbra és még okosabbra.

Nincs mit szépíteni rajta, az az igazság, hogy mi most

egy viharebesen fejlődő technikai kultúra maradékát vásároljuk. Igaz, ez a maradék néhány éve még a technika csúcsa volt. A különböző lényege azonban drámai, és ránk nézve korántsem örvendetes. A tempó gyorsul, s meglehet, a fejlett civilizációk fiainak sem okoz felhőtlen örömet a mindenáron való lépéstartás kényszere, és az ezzel együttjáró drasztikus méretű infláció. Ami még tavaly csúcstechnikának számított, az az idén már eladhatatlan, hiszen ki veszi meg az elavultat ott, ahol egy feltehetően vitatható, ám érvényes közmegegyezés szerint csak a legújabb eredmény tekinthető mértékadónak.

Minél nagyobb a vásárlók tömege, minél nagyobb a forgalom, annál jobban gyarapszik az ország. Ez Bécsre is áll, ezért hallani olykor meglepő kijelentéseket osztrák szakértőktől, akik a zsúfoltsággal együtt is örülnek a „magyar láznak”. Ezért szerepel majdnem minden magyar napilapban, rádióadásban ottani kereskedők, üzletházak hirdetése. Hiszen eléggé kézzelfogható módon mutatkozik meg zárás után az invázió eredménye.

A magyarok ráadásul — ez egyre erősebb meggyőződés — nem kifosztják Bécsét, hanem kitakarítják. Megszabadítják az értéktelen és fölösleges, ám kétségtelenül mutatós maradékoktól. Lefutott számítógépektől, amiket rajtuk kívül ugyan ki venne meg? Olcsó videoberendezésektől, amelyekről itthon néhány hónap után kiderül, hogy jók is, szépek is, ágyból vezérelhetők, csak éppen mire megy az a család vele, ahol reggeltől estig tart a pép utáni hajsz? Ahol ezzel együtt is elérhetetlen luxus lesz egy minőségi videokönyvtár létrehozása, s ahol ehelyett hígg pornók és kalandfilmek borzolgák előbb felnőttek, utóbb az élelmes gyerekek idegeit, hogy végül ők is beleunjanak, s a kintről hozott eszköz használati tárgyául használatlan dísz tárggyá válva unatkoznak a szobában.

Néha még hozzájut a család egy-egy szerencsés csere révén valami új kazettához. Új akciófilmhez például, amely a beszerzési forrás adottságai révén német nyelvre többnyire. A németre szinkronizált Rambo élesen szövegellenes kalandjai azonban nem okoznak túl nagy kárt a hazai nézők tudatában, mert a többség a szöveget nem is érti. A látvány pedig, nos, az mindig ugyanaz. Tűz, robbanás, vér, és közharcok, üldözés és menekülés profi módon szerkesztett egyvelege. Stallone, Schwarzenegger, Bruce Lee, Chuck Norris és a többiek bágyasan megfellelnek napjaink magyar otthonaiban. Arcra ismerősök, szövegre ismeretlenek. Aki fél az általuk hordozott ideológiától, az megnyugodhat. Aki az értéknek látszó értéktelenségtől fél, az csak most félhet igazán. A láz, a pótlás vágya és láza félelmetes erővel hat és

úgy tetszik, még sokára éri el csúcspontját.

Most, a fentebb említett technikai infláció áldásai-ban bízva, új és lelkesítőbb kalandokra készülünk. Január elsejétől, ha igaz, három- és négyéves „új” autók áradata indul meg az ország belseje felé. Állítólag már több ezerre tehető azoknak az autóknek a száma, amelyek immár magyar birtokként valahol az osztrák-magyar határon várakoznak a startjelre. Az élelmesebbek nem várnak a tömeg meglődülésére. Néhány százalékkal olcsóbbért, időben szerzik be — mit is? Egy másfajta technikai, technológiai infláció maradványát.

A technikai haladás ellen nem lehet és nem is szabad védekezni. Az gazdagítani tud egy országot akkor is, ha annak eredménye nem saját termék. Csak arra kéne vigyázni, hogy ne örvendezzünk annak, ami nem ahhoz tartozik. Egy, a miénkhez hasonlóan sanyarú helyzetben levő ország nyilván nem ábrándozhat arról, hogy egyik napról a másikra utoléri a legfejlettebb technikai kultúrát. Az is elfogadható, hogy ebben a köztes állapotban félmegoldásra kényszerülünk. S való igaz, hogy a legostobább számítógép is egykor, amikor piacra dobták, a legokosabbnak számított. Nehéz pontosan megmondani, hogyan és miképpen vezet az út az egyenrangúsághoz. Lehet, hogy van időszak, amikor el kell fogadni a másodlagos vagy harmadlagos szerepet, amit a magyar turisták eléggé félreérthetetlenül meg is tesznek. Csúpan arra kéne ügyelnünk, hogy ez a hiányt pótló, maradókat hasznosító tevékenység ne váljon össznépi mániává.

Bencsik András

Pzs

— Van nálad egy pzs? — kérdezte ismerősöm.

— Hogy micsoda?... — kaptam föl a fejem.

— Papírsebkendő — magyarázta ismerősöm, és én elkönyveltem eme újabb példáját ennek az angol-amerikai eredetű, csakis a szökezdő hangzókat meghagyó nyelvi pragmatizmusnak, amely a solid logic technology-ból SLT-t, az ultra large scale integration-ból ULSI-t csinál, továbbá — legyünk nagyvonalúak — Shakespeare-ből Sékszpirt, s a burgonyából krumplit.

Tehát p. zs. — mondtam magamban, és máris föléledt bennem a nyelv-művelő, mondván: számítógépnek való ez a p. zs., nem embernek, az biztos. S jötték máris a konzekvenciák, miszerint nyelvünk elvárosodása maga után vonja népünk elvárosodását (meg persze viszont...), és a p. zs. nem más, mint regenerálódó

Itt van, eljött újesztendő, amely talán gazdaságilag is sikeresebb lesz az oda-tűntnél. Ambár... Megyek a Marx téri piacon, nézelődöm, s egyszer csak halom am: — Ezekben mik vannak? — kérdi a vevő, s egy halom színes újságra mutat.

— Sztárok. Énekes sztárok — mondja a kofa, aki pont úgy néz ki, mint a kofák a mesében: piciny, görbe, orra piros, a fagy kicsipte, fején kiskendő, ő magán nagykendő... Nagy sztárok vannak ezekben, az unokáim, van belőlük vagy tíz, majd' meboldolulnak értük... Olcsón adom, de nem kell senkinek — mondja.

Odamegyek, vajon mi-féle lapokról lehet szó. Hát, a következőkről: két héttel ezelőtti Magyar Ifjúság, egyhónapos Ifjúsági Magazin, s ha jól látom, a Penthouse néhány régi száma... Hát igen.

— Nem veszi meg?... Eladnám én, ha lenne rájuk vevő. Nem értem, mi r: nem veszik őket... Az unokáim... Az unokáim majd' kitépik az ilyeneket egymás kezéből...

Az újságok száma körülbelül húsz-husznöt, talán harminc. Arul a néni rajtuk kívül mást is, egy kis almát, egy kis kőtét, ezt-azt — melyek hiba nélkül el is keltek. Igen, az alma meg a körte kell az embernek, s ha szép küllemű, ízletesnek látszó, akár sort is állnak érte. Dupla áron is megveszik... Erdemes belőlük minél többet, job-

„Eladnám én, ha lenne rá vevő”

bat hozni, ezt megelőzően érdemes őket megtermelni, rájuk költeni tudj'isten hány forintot, beleoljni a munkát. Ezek: valós szükségleteket elégítenek ki, ezek: keresettek.

De a Magyar Ifjúság két héttel ezelőtti száma... Az egyhónapos Ifjúsági Magazin... Rongyosra lapozott Penthouse-ok... Véletlenül úgy adódott, hogy fél nap múlva újra a piacon mentem keresztül, s a néni még mindig ott állt, árulta az újságokat. Egy darab nem sok, de ennyi sem kelt el belőlük... Ezek az árak: nem létező, valótlán szükségleteket elégítenek ki, ezeket az árakat nem veszi a kutya sem. És a néni mégis kitart, félkeményre fagyasztja magát a téli széllel. „Sztárok...” — mondja — „énekes sztárok...” Az unokáim... Az unokáim, majd' megvesznek érte...” — És nem érte, egyszerűen nem érte, hogy miért nem kapósak a lapok. „Énekes sztárok” — nos, ez számára varázsszó, azt hiszi, hogy ilyen fedőnévvel bármi eladható, hiszen — mint köztudott — a „fiatalság” rajong az „énekes sztárokért”... Fiatalság... Rajong... Az énekes sztárokért... Ez így nagyjából és egészében

igaz, de nem konkrétan, ebben az esetben. A fiatalság a két héttel ezelőtti Magyar Ifjúságról egyáltalán nem rajong.

A képlet világos: a néni nem ismeri a piacot, félre ismeri a lehetséges vásárlókat, saját szűkebb körének („az unokáim megölik egymást érte”) igényéből indul ki. És nemcsak ez a néni van ezzel így... Sok-sok néni próbálja eladni áruját ebben az országban, a piac ismerete nélkül, nem létező igényekre apellálva — és persze, sok-sok bácsi is... Mind az ő saját, belső, szűk valódi körét használja bizonyítási alapként, figyelembe véve, hogy a tágabb környezet, a világ igényei ettől jelentősen eltérnek. Nagyon eltérnek... A sok-sok néni, a sok-sok bácsi, akik összessége a magyar külker, szívósnak, kitartóan áll a világpiacra, s nem akarja elhinni, képtelen tudomásul venni: az az áru, amely az ő szűkebb, szocialista közösségén belül elkel, mert nem volt helyette jobb — arra más, valóban fizetőképes piacokhoz egyszerűen nincs igény.

A néniket és bácsikat ez korántsem zavarja. Allnak a piacon, várnak, tapsra, Godot-ra, sült galambra, hasonlókra. Bóvlijaik fölött rég eljárt az idő. „Eladnám én, ha lenne rá vevő” — mondják, s mindenáron az áruhoz akarnak vevőt csinálni, ahelyett, hogy a vevőhöz teremtenének árut.

Farkas Csaba

Óévbúcsúztató, újévköszöntő

Megint csak — nem először az utóbbi években — kikeleti szelekkel, tavaszi verőfénytel köszöntött be az új esztendő. A harsány óévbúcsúztató, szilveszter éjszakája után csendes vásárnapra, józan reggelre ébredt az ország. Tarka forgatagra már csak a széttagozott színes szerpentinek, citromsárga, égszínkék, jávörös, pupillára konfetti-pöttöcskék emlékeztetnek, zajos mulatságra elhajított trombitatölcsér, pezsgőpukkanásra járda mellé söpört palacktörmelék, s néhány, tavalyról bódult ténfergő. Ami hajnalban még deres volt — tetőn a cserép, utcán a flaszter, bokron a tavalyi levél — reggelre nedvesen, frissre mosdatva tűndökl. A korhelylevest még-

ették, az asztalokat leszedték, a konyhákban rendet tettek, a vendégeskedők hazaindultak, az emberek 1989 első napján abban reménykednek, hogy vígságszerző új esztendőnek nézünk elébe.

Telt ház a fővárosi szállodákban

Telt ház volt a nagyobb budapesti szállodákban. Az Atrium Hyatt Szállodában a szokásos NSZK-beli és ausztriai vendégekön kívül sokan érkeztek Olaszországból, Svájcban is. A Budapest Hiltonban évről évre mindig többen szeretnének szilveszterezni, mint ahány vendéget fogadni tud a szálloda. Ide az NSZK-ból és Ausztriából érkeztek a legtöbben, idén viszont sok olasz és francia vendég is itt töltötte az év végi ünnepeket. Ebben a szállodában több év óta rekonstrukciós munka folyik, de igyekeztek elérni, hogy ebből mit se vegyenek észre a vendégek. A Duna Intercontinental vacsoraprogramjaira már egy héttel szilveszter előtt minden jegy elkel: a Vigadóban rendezett óévbúcsúztatójukon mintegy 400 olasz vendég szórakozott. A margitszigeti Thermál Szállodába sok — a gyógyvíz miatt már rég ide járó — külföldi vendég érkezett idén szilveszterre is, a hagyományos vendégek mellett most a szokásosnál több olasz látogatót fogadtak.

Zsúfolásig megtöltötték a külhonnál érkező szilveszterzők a győri és a soproni szállodákat is. Elsősorban osztrákok, nyugatnémetek búcsúztatták az óesztendőt, és a határállomásokon dolgozók türelmét, az egész évet tekintve Sopronnál és Hegyeshalomnál rekordot ért el az útlevel- és kúlvizsgáló szolgálat. Sopronnál a személyforgalom meghaladta az 5 milliót, a gépjárműforgalom csaknem elérte a másfél milliót, Hegyeshalomnál az utasok száma több mint 8 millió volt, üdülők, a turistaszállók, a gépjárműforgalom pedig egyetemi kollégiumok és vendégszobák, a fizető-ven-

déglátó férőhelyek is megteltek hazai és külföldi vendégekkel.

Mértéktartó italozás

Viszonylag csendes napja volt a mentőknek szilveszterkor. A túlzott alkoholfogyasztás miatt nem igényeltek többen segítséget az átlagos hétköznapi napnál. Szerencsére a nagyszámú pektárdarabbanások sem jártak komolyabb következményekkel.

A karácsonyi forgalomhoz képest kevesebben utaztak szilveszterkor a távolsági autóbuszokon, vonatokon. A Volánbusz szombatn nem indított mentesítő járatot, vasárnap viszont számítva a többnapos üdülésről, rokonlátogatásról visszaérkezőkre, szükség szerint állítottak be a forgalomba pótlárműveket. A MÁV vasárnap már öt mentesítő vonattal hozta vissza az utasokat Szombathely, Keszthely, Kaposvár, Ózd és Nyíregyháza felől Budapestre.

Kevés kiutazó a határállomásokon

Nem volt túl nagy a forgalom a határátkelőhelyeken sem, csak Hegyeshalomnál haladta meg kissé az átlagot a kilépők száma. Hét-főre a sok hazatérő miatt — már valamivel nagyobb számú utasra számítanak a határállomásokon dolgozók. Bár a szilveszteri forgalom nem tette próbára az utazók, s a határállomásokon dolgozók türelmét, az egész évet tekintve Sopronnál és Hegyeshalomnál rekordot ért el az útlevel- és kúlvizsgáló szolgálat. Sopronnál a személyforgalom meghaladta az 5 milliót, a gépjárműforgalom csaknem elérte a másfél milliót, Hegyeshalomnál az utasok száma több mint 8 millió volt, üdülők, a turistaszállók, a gépjárműforgalom pedig egyetemi kollégiumok és vendégszobák, a fizető-ven-

(MTI)